

БАРОМЕТЪР

Политическите партии в България

ГЕОРГИ КАРАСИМЕОНОВ (Ред.)

Брой 4, Октомври - Декември 2017 г.

- В края на 2017 г. политическото напрежение в страната се изостри. Причините за това са засилената конфронтация между ГЕРБ и БСП, която доведе до поредица от скандали, оставки, взаимни обвинения. Всичко това може да има негативно въздействие върху започващото от 1 януари Председателство на България на Съвета на ЕС. Успешното провеждане на Председателството е основна цел на правителството и управляващото мнозинство.
- През последните месеци БСП доказва, че може да бъде активна опозиция. Освен разработването на алтернативни политики, партията извади на показ редица нередности, които вкараха ГЕРБ в обяснителен режим и дори станаха повод за оставки сред управляващите. Във вътрешнопартиен план обаче продължава напрежението между лидера на БСП Корнелия Нинова и опозицията в партията, което се видя и на проведенния конгрес. Въпреки че Нинова затвърди лидерските си позиции, балансите в партията изглеждат крехки и при първия по-сериозен политически трус, опозицията може да потърси реванш.
- Извънпарламентарната десница в лицето на ДСБ и „Да, България“, заедно с други центристски формации като Зелените и ДЕОС, започна процес на обединение със стартиране на инициативата „Български манифест за Европа“. Основната цел на тези формации е да се превърнат в истинска дясна алтернатива на ГЕРБ, въпреки че на този етап социологическите проучвания показват ниска електорална подкрепа, недостатъчна за преодоляване на избирателната бариера.

Съдържание

1. Политическата ситуация	3
1.1 Вътрешна политика	3
1.2 Външна и европейска политика.....	6
1.3. Бежанска криза	8
2. Състояние и развитие на основните политически партии	8
2.1.Социалдемократически и други лево-центристки партии	8
2.1.1. БСП.....	8
2.1.1.1 Състояние.....	8
2.1.1.2 Препоръки	10
2.1.2. АБВ и Движение 21	10
2.1.2.1 Състояние.....	10
2.1.2.1 Препоръки	10
2.1.3. Партия „Български социалдемократи“	10
2.1.3.1 Състояние.....	10
2.1.3.2 Препоръки	10
2.2. Десни и десноцентристки партии	10
2.2.1. ГЕРБ	10
2.2.2. Реформаторски блок	12
2.2.3. ДСБ	13
2.2.4. „Да, България“	14
2.3. Центристски партии	14
2.3.1. ДПС	14
2.3.2. ДОСТ	14
2.3.3. „Воля“	14
2.4. Националистически партии	15
2.4.1. Обединени патриоти	15
2.5. Позиции на партиите по външната и европейската политика	16
3. Обществено мнение	17
4. Основни изводи и прогнози	17

1. Политическата ситуация

1.1 Вътрешна политика

Въпреки очакванията за намаляване на напрежението във вътрешно-политически план с оглед предстоящото председателство на България на Съвета на ЕС от 1 януари 2018 г., конфронтацията между управляващи и опозиция се засили в последните месеци на годината. Отношенията между ГЕРБ и БСП се изостриха до крайна степен с ежедневни политически нападки и скандали, които бяха във фокуса на медийното внимание през октомври и ноември. Пикът на конфронтацията достигна повратна точка след като председателят на Народното събрание Димитър Главчев помоли лидера на БСП Корнелия Нинова да напусне заседание на парламента. До това се стигна след като Нинова призова Бойко Борисов да дойде в парламента и да даде обяснение за думите си, че в Народното събрание има депутати, които се занимават с наркотрафик. Парламентарната група на БСП напусна пленарната зала и взе решение да не влиза повече на заседания на Народното събрание, с изключение на приемането на бюджета за 2018 г. и вота на недоверие към правителството, който смятат да внесат, докато Главчев не подаде своята оставка. Корнелия Нинова заяви, че с действията си Главчев грубо е погазил парламентаризма и демокрацията в страната след като без какъвто и да е повод е изгонил лидера на опозицията. От БСП заявиха, че още от началото на мандата на това Народно събрание мнозинството с всякакви средства се опитва да ограничава действията на опозицията. Напускането на БСП на пленарната зала доведе до проблеми с кворума в заседанията на парламента. В деня, в който

трябваше да бъде гласувана оставката на председателя се стигна до малко очаквана развръзка. Премиерът Борисов отложи пътуване до Швеция заради създалата се политическа криза и отиде в Народното събрание. След разговор между него и Димитър Главчев, последният подаде своята оставка като председател на Народното събрание. От ГЕРБ обясниха това решение, че е направено в името на стабилността в държавата в навечерието на председателството, но и заради предстоящото посещение на председателя на Европейския парламент Антонио Таяни и опасността да произнесе словото си пред полупразна пленарна зала.

Оставката на председателя на Народното събрание е сериозен удар за ГЕРБ и управляващото мнозинство. Тези събития потвърдиха, че БСП и занапред ще се проявява като силна опозиция, която разполага със сериозен политически ресурс за противодействие. На мястото на Димитър Главчев на поста председател на Народното събрание бе избрана Цвета Караянчева, досега зам.-председател на парламента.

Трусовеите в управлението всъщност започнаха още в края на октомври, когато се стигна и до първата правителствена оставка, подадена от министъра на здравеопазването проф. Николай Петров от квотата на ГЕРБ. Оставката бе следствие на журналистическо разследване на БТВ, в което бе показано как Николай Петров като шеф на Военно-медицинска академия е давал обществени поръчки на фирми, представлявани от мъжа, от когото дъщеря му има дете. Въпреки че прокуратурата не е открила данни за престъпление, а нарушението, извършено от Николай Петров е само административно, според опозицията, подобни действия са морално осъдени и остав-

ката на министъра е основателна. Проф. Петров заяви, че не е направил нищо незаконно, а оставката му е морален акт, с който иска да изчисти името си, което е градил като специалист в продължение на десетилетия. За нов министър на здравеопазването бе избран досегашния зам.-министър на финансите Кирил Ананиев, доказан финансист, дългогодишен зам.-министър на финансите в различни правителства. До момента Ананиев бе председател на Надзорния съвет на Здравната каса. С неговия избор се цели да се сложи финансов ред в системата на здравеопазването – една от най-нереформирани системи в публичния сектор.

Напрежението между президента и управляващите продължи и през тези месеци. Повод за това стана проектът за новия антикорупционен закон и по-специално за това кой да назначава неговото ръководство. Свиканият от президента Радев Консултативен съвет за национална сигурност (КСНС), по темата - борба с корупцията, в началото на октомври, се провали поради липсата на кворум. Обяснението на управляващите бе, че до това се е стигнало поради предварително поети от тяхна страна ангажименти. Мнозина видяха в това действие бойкот от страна на управляващите. Така се стигна до ново заседание на КСНС две седмици по-късно, което също не доведе до съгласие по антикорупционния закон. От БСП продължават да настояват новият антикорупционен орган да има разследващи функции и неговият ръководител да се назначава от президента, докато проектът на правителството предвижда изборът на ръководителя да се извършва от Народното събрание. По всичко личи, че конфликтите между президента и управляващите няма да заглъхнат. В свое интервю

за сайта Euractiv президентът Радев заяви, че има ценностни противоречия с правителството. По думите му демокрацията е в отстъпление. Той даде за пример свалянето от парламентарната трибуна на лидера на опозицията за това, че критикува премиера и правителството. Оставката на Главчев все пак показала, че има някакъв праг на самосъхранение на парламентаризма, но тя е дошла след „демонстративната намеса на премиера Бойко Борисов“. Според президента Радев „би следвало българският парламент, като най-висшият политически орган в една парламентарна република, да е независим, да регулира сам вътрешните си конфликти и да контролира правителството, а не обратното.“ Радев посочи, че за него, а и за огромната част от българския народ, борбата с корупцията е приоритет. По думите му, необходими са реални и ефективни мерки от страна на управляващото мнозинство, а не декларации за борба с корупцията в минало време, като ревизията на приватизацията от преди 20 години. Радев призова да се направи ревизия на крупните обществени поръчки в последните години, начина на харчене на еврофондовете, и най-вече създаване на ясни механизми, гарантиращи разкриване и наказателно преследване за корупция. Само това според него може да възстанови справедливостта в обществото.

В контекста на този дебат, в средата на ноември бе публикуван поредният доклад на Европейската комисия за напредъка на България в борбата с корупцията и организираната престъпност по Механизма за сътрудничество и оценка. Механизмът за наблюдение остава, като следващият доклад ще бъде в края на 2018 г. В доклада се посочва липсата на конкретни резултати в борбата с корупцията. Отчита се известен

напредък по препоръките, но е констатирано, че нито една от тях не е изпълнена докрай. Управляващите определиха доклада като обективен и положителен и отчетоха, че за първи път няма нови препоръки. Опозицията бе на противното мнение, като общият извод бе, че това е поредният доклад, който показва едни и същи слабости, а именно липсата на резултати.

В разгара на засилващото се противопоставяне между ГЕРБ и БСП, управляващите лансираха идеята за отпадане на давността при престъпления, свързани с приватизацията в страната. Подобна идея обаче изисква конституционна промяна и мнозинство от 180 гласа, за което са необходими и гласовете на БСП. Остана впечатлението, че тази идея е насочена конкретно към лидера на БСП Корнелия Нинова и участието ѝ в приватизацията на „Техноимпекс“ през 1999 г, тема, която периодично се артикулира в публичното пространство, особено след като тя зае лидерския пост в партията. Нинова заяви, че никога не е крила участието си в приватизацията на дружеството, закупила е акции, които е продала преди години, след влизането си в политиката. Нинова заяви, че проверки от прокуратурата са извършвани в миналото и нередности не са открити. Тя посочи, че би подкрепила конституционна промяна за ревизия на приватизацията, но ако се разшири обхвата на проверките – от концесиите до ролята на силовите групировки и кои хора от днешната власт са участвали в тях. Много авторитетни юристи определиха идеята за отпадане на давността за престъпление при приватизацията като противоречаща на основни принципи на правото. Според запознати управляващите ще използват тази тема, за да от-

клоняват общественото внимание от други съществени проблеми, които са на дневен ред и по които няма резултати, като борбата с корупцията например или ще използват темата, за да компрометират политически опоненти.

В края на ноември Народното събрание прие внесения от Министерски съвет държавен бюджет за 2018 г. В него са заложили приходи за 23,515 млрд. лева. Разходите възлизат на 24,178 млрд. лв. Заложеният дефицит е 662 млн. лв. В бюджета за 2018 г. се предвижда икономическият ръст слабо да се забави до 3,9%, крайното потребление да се повиши с 4,7 %, а ръстът при инвестициите да се ускори до 4,3 %. При засилване на вътрешното търсене се прогнозира нарастване на вноса на стоки и услуги до 7,1 %. Очаква се нивото на безработица да бъде 6,2 %. Минималната заплата ще бъде увеличена на 510 лв. Осигуровката за пенсия се повишава с 1%. Възрастта за пенсия от 1 януари ще нараства всяка година с по два месеца за жените и с един - за мъжете. Пенсиите ще нараснат с 3,8%, като средната пенсия за 2018 ще бъде 363 лв.

Правителството обявява за приоритетни области образование, отбрана и сигурност, социална сфера, здравеопазване. Така догодина Здравната каса ще получи с 400 млн. лв. повече. Освен това са предвидени 19,7 млн. лв. за увеличение на заплатите в спешната помощ. Продължава и поэтапното увеличение на учителските възнаграждения. Догодина сумата, която трябва да покрие това и следващото повишение на заплатите, нараства до 330 млн. лв.

1.2 Външна и европейска политика

С приближаване на българското председателство на Съвета на ЕС от 1 януари 2018 г., правителството активизира своята регионална политика. В края на октомври премиерът Бойко Борисов посети Босна и Херцеговина, където се срещна със своя колега Денис Звиздич. Двамата премиери обсъдиха икономическото сътрудничество между двете страни и европейската интеграция на Босна и Херцеговина. Звиздич благодари на Борисов за подкрепата на България по пътя ѝ към европейска интеграция. Той заяви, че страната му очаква по време на българското председателство, Босна и Херцеговина да получи така дългоочакваната покана за членство в ЕС. От своя страна Борисов заяви, че България поставя като приоритет по време на своето председателство интеграцията на Западните Балкани. По думите му през следващата година е налице „редкият шанс три приятелски държави от региона“ да председателстват Съвета на ЕС една след друга – България, Австрия и Румъния. Борисов припомни уроците от миналото и конфликтите в региона, като посочи, че „всяко връщане към недалечното минало на Балканите, убива всякаква перспектива за региона“.

През октомври Албания призна съществуването на българско национално малцинство в страната след решение на парламента на страната. В предварителния проект на закона за малцинствата в Албания не бе включено българско национално малцинство. Ето защо българският премиер проведе телефонен разговор с албанския си колега Еди Рама, който даде обещание, че българското малцинство ще бъде включено в законопроекта.

По неофициални данни в Албания живеят около 50 000 българи. Правителството отчета тази положителна новина като успех за България. Премиерът Борисов нарече това „исторически пробив“, като допълни, че правителството е положило изключителни дипломатически усилия, за да възтържествува тази историческа справедливост.

В края на ноември правителствата на България и Македония проведоха съвместно заседание в Струмица, Македония, като продължение на подписания договор за добросъседство през лятото. Това бе поредното доказателство, че диалогът между България и Македония придобива нови реални измерения на приятелство и добросъседство след като правителството в Скопие бе оглавно от Зоран Заев. Темите, които двата кабинета обсъдиха, са свързани с българската подкрепа за европейската интеграция на страните от Западните Балкани, развитието на инфраструктурата и подобряването на свързаността – транспортна, дигитална, телекомуникационна. Обсъдени бяха и конкретни проекти за сътрудничество в областта на отбраната и туризма. Отново бе поставен като приоритет коридор №8, свързващ Черно море с Адриатическо море, който минава през териториите на България, Македония и Албания. Премиерът Борисов заяви, че интересът към финансиране на този проект става все по-голям и при интензивна работа ще може да бъде реализиран в по-бързи срокове. Очаква се договорът за добросъседство между България и Македония да бъде ратифициран от македонския парламент през декември.

В края на ноември премиерът Бойко Борисов и водена от него правителствена делегация взеха участие в Шестата среща

на държавните и правителствени ръководители на страните от Централна и Източна Европа и Китай в Будапеща. Форумът по инициативата „16+1“, има за цел задълбочаване на търговското и икономическо сътрудничество между държавите участнички и насърчаване на двустранни и многостранни партньорства. Премиерът Борисов заяви, че България може да разчита на китайски инвестиции в изграждането на автомагистралите „Хемус“ и „Черно море“, както и на ж. п. линията Русе – Варна. Другите възможности за сътрудничество са в областта на енергетиката, селското стопанство, индустриалните зони, електронната търговия, иновациите, медицината. По думите на Борисов реализацията на проекти в тези области ще доведе до откриването на нови работни места, повишаване стандарта на живот и нов тласък на икономическия растеж. Българското правителство е готово за активно сътрудничество при ясно очертани и взаимноизгодни условия за двете страни.

В края на ноември правителствена делегация, водена от премиера Бойко Борисов посети Рияд. Посещение на толкова високо равнище се осъществява за първи път в историята на двустранните отношения между България и Кралство Саудитска Арабия. Целта на визитата бе засилването на икономическото и търговското сътрудничество между двете страни, като бяха обсъдени въпроси в ключови сфери като сигурността, енергетиката, търговията, транспорта, туризма. В правителствената делегация бе включен и бившият премиер Симеон Сакскобургготски, добре познат в саудитския кралски двор. Като успех от посещението Борисов отчете заявеното намерение на престолонаследника - принц Мохамед бин Салман да съдейства за са-

удитски инвестиции в България. Борисов обяви, че в рамките на месец България ще открие посолство в Рияд.

По време на посещението бе подписано споразумение за създаване на Българо-Саудитска смесена междуправителствена комисия за икономическо сътрудничество. Комисията ще се състои от представители на българската и саудитската страна. Ще заседава веднъж годишно, като съпредседателите предварително ще договарят дневния ред на срещата. Комисията ще идентифицира нови възможности за сътрудничество и подобряване средата за работа между бизнес организациите на двете страни. Подписано бе и споразумение за избягване на двойното данъчно облагане между двете страни.

От 1 декември т.г. отпаднаха визите за български граждани за Канада с цел туризъм, бизнес или гостуване. Продължителността на разрешения престой при пътуване без виза може да бъде до 6 месеца и се определя от канадските гранични власти при влизане в страната. Новите правила не засягат лицата, които желаят да работят или учат в страната.

1.3. Бежанска криза

Темата с бежанците и охраната на българо-турската граница се превърна в „ябълка на раздора“ между управляващи и опозиция. Повод за това стана излъченият филм на журналистката Елена Йончева, която е и народен представител от БСП. Филмът показва как бежанци прескачат със стълби оградата по границата, което по думите на Йончева е честа практика, улеснена от корупцията сред органите на гранична полиция в страната, за което има свидетелски показания на хора отвътре. Йончева пока-

за и снимки, на които се вижда, че на места оградата е разрушена. Управляващите заявиха, че в действителност оградата може да се прескача, но нейната цел е да забави и възпрепятства бежанците. Те определиха филма на Йончева като манипулативен и неразкриващ обективната ситуация по границата. Фактите според тях са красноречиви – потокът на мигранти към България е сведен до минимум. Според опозицията корупцията сред органите по охрана на българската граница е една от причините страната да не може все още да стане член на Шенгенското пространство.

В началото на ноември председателят на Държавната агенция за бежанците Петя Първанова представи доклад, от който стана ясно, че лицата от трети страни, потърсили закрила у нас, са намалели пет пъти в сравнение с миналата година, а отказите за предоставяне на статут на бежанец са се увеличили два пъти. Центровете за настаняване на бежанци в момента са запълнени под 20% от целия им капацитет.

2. Състояние и развитие на основните политически партии

2.1. Социалдемократически и други лявоцентристки партии

2.1.1. БСП

2.1.1.1. Състояние

През последните месеци БСП засили опозиционното си поведение, което изостри вътрешнополитическата ситуация в страната. Почти в ежедневие се превърна размяната на остри реплики между представители на БСП и ГЕРБ, които понякога минаваха границите на добрия тон. Във вътрешнопартиен план критиките на опозицията в партията продължиха и през това тримесечие. Това бе и една от причи-

ните по инициатива на Корнелия Нинова да бъде свикан конгрес на партията след решение на Националния съвет. Решението за провеждане на конгрес бе взето с малък превес – 63 от членовете на Националния съвет подкрепиха искането на Нинова, а 57 гласуваха против. Вътрешната опозиция видя в това опит на Нинова да затвърди своето влияние. Според един от критиците в БСП, Ангел Найденов, това е вид демонстрация на партийния лидер, като нищо не налага свикване на заседание на конгреса, още повече, че на него няма да бъдат разглеждани съществени въпроси. Приемане на алтернативен бюджет и позиция по отношение на приоритетите на българското председателство са въпроси, които могат да бъдат разгледани и в Националния съвет на партията. Особено критичен в навечерието на конгреса бе Румен Овчаров, който заяви, че Нинова не се съобразявала с мнението на останалите членове на партията, а само с мнението на няколко човека. По думите на Овчаров един лидер, който си е поставил за цел да сваля ГЕРБ от власт трябва да обединява, а не да разделя партията. Според Овчаров Нинова постоянно отваря нови фронтове, което ще ѝ създаде допълнителни проблеми в бъдеще.

Конгресът на БСП се проведе в края на октомври. В изключително остра реч пред делегатите на конгреса Нинова разкритикува вътрешната опозиция в партията и моделът на управление на страната. В действията на вътрешната опозиция в БСП Нинова видя опит на ГЕРБ да разбие партията отвътре, „понеже не може да нахрани и да опитоми опозицията в парламента, както се е случвало досега“. Пред делегатите на конгреса Нинова говори за девет души от партията, които постоянно

критикуват не само нейните действия, а решенията на конгреса и пленума на партията. Една от причините за това са промените в устава, поради които те не могат да бъдат повече депутати или членове на Изпълнителното бюро. Нинова не посочи имена, но сред критиците попадат бившият лидер на БСП Михаил Миков, Янаки Стоилов, Атанас Мерджанов, Ангел Найденов, Димитър Дъбов, Георги Божинов, Георги Гергов, Красимир Янков, Румен Овчаров.

Според Нинова атаките срещу партията са се засилили, защото БСП е показала, че може да бъде истинска алтернатива на модела на паралелната държава, модел, който се олицетворява от ГЕРБ. Тя каза още, че критиците ѝ искали да променят посоката на партията, което минавало през смяна на лидера.

Нинова призова опозицията в партията да участва в дебат по въпросите, които счита за важни. Единствено Атанас Мерджанов взе отношение към критиките на Нинова като посочи, че ако девет души са „проблем на БСП и ѝ пречат да свалят ГЕРБ от власт, нека този проблем бъде решен“. Мерджанов заяви, че не се чувства обиден, че не е депутат и винаги ще работи и ще се стреми за бъде полезен на партията.

Корнелия Нинова обяви, че няма да иска вот на доверие от конгреса, каквито спекулации се чува преди неговото начало. Тя заяви, че не се страхува от избори за председател, които по думите ѝ ще спечели убедително, но подобно действие би забавило ритъма на работа в партията.

В политическата си реч Корнелия Нинова призова БСП да се бори с „модерното робство на ГЕРБ“, която била „оковала с вериги народа“ и ограничава дори и свободата да се задават въпроси в парламента. Тя поиска делегатите да вземат решение парламен-

тарната група на „БСП за България“ да започне разговори с други партии за внасяне на вот на недоверие към правителството.

В началото на конгреса вътрешната опозиция направи опит да вкара в дневния ред точка за промени в устава на партията относно избора на партиен лидер, което да става от конгреса на партията. Това предложение отпадна след гласуване от делегатите, тъй като бе подкрепено само от 149 души, 397 бяха „против“, а 45 се въздържаха. По-късно в свое изказване евродепутатът Георги Пирински обърна внимание на Нинова, че от това гласуване се е видяло, че вътрешната опозиция не се състои само от девет души и я посъветва да не разглежда своите съпартийци, които имат различни позиции като „враг с партиен билет“.

На конгреса БСП се обяви за алтернатива, която ще се бори за справяне с бедността чрез въвеждане на прогресивно подоходно облагане; справяне с неграмотността чрез отмяна на принципа „парите следват ученика“ при финансиране на училищата, както и по-добро здравеопазване чрез прекратяване на практиката болниците да са търговски дружества.

След решението на конгреса да бъде иницииран вот на недоверие към правителството, БСП започна консултации с парламентарните групи на ДПС и „Воля“. БСП предложи като тема на вота липсата на резултати в борбата с корупцията, но от ДПС заявиха, че вот на недоверие може да бъде искан и по-други теми. Парламентарната група на „Воля“ заяви, че няма да подкрепи вот на недоверие. Така БСП ще може да разчита само на подкрепата на ДПС, което няма да бъде достатъчно за сваляне на правителството. От ГЕРБ определиха решението на БСП за искане на вот на недоверие, като „опит за пречене на работата на правителството“.

който няма да доведе до нищо съществено.

Депутатът от БСП проф. Иво Христов стана повод за негативна обществена реакция, след като заяви, че „80% от българските граждани са дебили“. Това даде нов повод за изостряне на напрежението между управляващи и опозиция. Депутатите от управляващото мнозинство и от „Воля“ поискаха неговата оставка. От БСП заявиха, че подобни квалификации са недопустими, след което Иво Христов се извини.

2.1.1.2. Препоръки

БСП трябва да продължи с активната си опозиционна дейност, която през последните месеци дава резултат. Партията трябва да залага и в бъдеще на разработване на алтернативни политики, с които да покаже ново лице на модерна социалдемократическа партия. В този процес трябва да бъде използван целия експертен ресурс в партията. От друга страна трябва да се намерят пътища за спиране на вътрешнопартийните конфликти и напрежение.

2.1.2. АБВ-Движение 21

2.1.2.1. Състояние

През изминалото тримесечие нямаше значими събития от вътрешно-партиен, кадрови или организационен характер, свързани с АБВ и Движение 21. Ще бъде запомнена позицията на АБВ във връзка с подновената дискусия от страна на правителството по проекта за изграждане на АЕЦ „Белене“. Бившият лидер на АБВ и президент на страната в периода 2002-2012 г. Георги Първанов приветства подновяването на дебата. По думите му страната има нужда от нови ядрени мощности. По думите му ГЕРБ са длъжници в това отношение, защото преди няколко

години те спряха изграждането на АЕЦ „Белене“, от което страната е претърпяла значителни финансови загуби, след като загуби арбитражното дело от „Росатом“. По думите на Първанов нещата са все още поправими, ако в действителност се намери инвеститор и проектът се реализира.

2.1.2.2. Препоръки

АБВ и Движение 21 трябва да активизират дейността си във вътрешнопартиен план, като поставят акцент върху работата на структурите по места. Положителен ефект биха имали политически позиции и декларации по широк спектър от теми, които да бъдат артикулирани в медийното пространство. Такива за момента липсват. Необходима е и активизация на диалога с други сродни формации в лявото и центристско пространство.

2.1.3. Партия

“Български социалдемократи“

2.1.3.1. Състояние

И през това тримесечие липсва информация за партиен живот в тази партия.

2.1.3.2. Препоръки

Препоръките остават същите, както и в предходното тримесечие: партията трябва да възстанови вътрешнопартийната си дейност и да засили медийното си присъствие.

2.2. Десноцентристки партии

2.2.1. ГЕРБ

През изминалото тримесечие продължиха скандалите с представители на ГЕРБ и партията понесе няколко силни политически удара. Освен оставката на пред-

седателя на Народното събрание Димитър Главчев и на министъра на здравеопазването проф. Николай Петров, двама депутати от ГЕРБ се оказаха в центъра на политически скандали.

В началото на октомври името на депутата Делян Добрев бе замесено в скандал, свързан с изградена мрежа от клиентелистки практики в община Хасково, районът, от който той е избран за народен представител. Депутатът от БСП Елена Йончева изнесе данни, от които става ясно, че хора от приятелския кръг на Добрев, мъжът на негова братовчедка, както и неговия кум заемат ключови позиции в общината. От изнесените от Йончева данни стана ясно, че близки до Делян Добрев фирми са печелили обществени поръчки за милиони левове за саниране и ремонт на пътища. В резултат на разразилия се скандал Делян Добрев подаде оставка като народен представител, която обаче бе отхвърлена при гласуване от неговите съпартийци. Добрев заяви, че не е извършил нищо нередно и незаконно и ще съди Елена Йончева за клеветата.

Не такава бе съдбата на друг депутат от ГЕРБ – Антон Тодоров. Само допреди няколко години той бе един от най-отявлените критици на ГЕРБ, дори написа книгата „Шайка: Бойко, Росен, Цецо и другите“. В книгата си Тодоров твърди, че е избрал думата „шайка“, защото това е „група хора, обединени от престъпни цели“ и тя най-добре описва партия ГЕРБ и нейното управление. Но от критик на ГЕРБ Тодоров се превърна в един от публичните говорители на партията. Тази метаморфоза стана повод за многобройни критични коментари – за него, а и за партията, която го постави на избираемо място в листите си. През октомври стана ясно, че ГЕРБ

възнамеряват да предложат Тодоров за председател на Комисията по досиетата. Тази новина доведе до силна обществена реакция. Интелектуалци и общественици написаха отворено писмо, в което се обявиха срещу кандидатурата на Тодоров. От опозицията също се противопоставиха на това предложение. Бурната обществена реакция накара ГЕРБ да оттегли това предложение. Няколко дни по-късно в сутрешния блок на Нова телевизия по време на интервю Антон Тодоров си позволи да репликира водещия Виктор Николаев, че ще му се случи същото като на неговата колежка Анна Цолова, която бе свалена от ефир неотдавна. Въпроса на водещия дали решението за преговори с компанията „Грипен“ за изстребители е взето от „една шайка, която иска да вземе 1,5 млрд. лв.“, вбеси Тодоров и доведе до репликата му: „Много силни думи употребявате, ще ви изядат хляба. Вече изядоха хляба на колежката ви - и тя беше тръгнала малко в някаква посока, но нещо виждам, че липсва столчето й“.

Това доведе до бурни политически и обществени реакции, които продължиха няколко дни. В крайна сметка Антон Тодоров подаде своята оставка като народен представител. Той заяви, че ще продължи да работи за партията, дори получи пост в централата на ГЕРБ, където ще бъде съветник по политически и медийни въпроси.

В края на ноември ГЕРБ проведе Четвъртото редовно отчетно-изборно делегатско национално събрание на партията. Висшият партиен форум на ГЕРБ единодушно преизбра Бойко Борисов за лидер на партията. Тримата зам.-председатели на ГЕРБ – Цветан Цветанов, Йорданка Фандъкова и Димитър Николов бяха преизбрани. Останалите членове, на Изпълнителната

комисия, които запазиха постовете си са: депутатите Красимир Велчев и Менда Стоянова, вицепремиерът Томислав Дончев, Румяна Бъчварова, която е началник на кабинета на министър-председателя, Пламен Нунев и кметът на Стара Загора Живко Тодоров. Единствената промяна в Изпълнителната комисия на партията, е влизането на председателя на Комисията по здравеопазване в Народното събрание Даниела Дариткова, която заема мястото на правосъдния министър Цеца Цачева. Димитър Главчев, който подаде оставка като председател на Народното събрание бе избран за председател на контролната комисия на партията.

На форума ГЕРБ прие специална декларация, че никога няма да се коалира с БСП. Основен мотив за това бе желанието на ГЕРБ за спиране на спекулациите по темата, особено след като Корнелия Нинова заяви, че кръгове в БСП около бизнесмена Георги Гергов са настоявали за коалиция между двете партии след изборите. Декларацията бе приета с 1079 гласа „за“ и 1 „въздържал се“.

Борисов заяви, че от ГЕРБ гледат на повдигането на темата за коалиция между ГЕРБ и БСП „преди всичко като на търсене на повод за вътрешнопартийно разчистване на сметки в самата БСП, за да се справи с политическото недоволство и с напрежението сред съпартийците си“. Лидерът на ГЕРБ разкритикува Корнелия Нинова, която по думите му е „предизвикала извънредни и революционни ситуации“, който водят до напрежение във вътрешнополитически план. Борисов напомни, че в началото на работата на 44-то Народно събрание, са предложили председателското място на парламента на БСП, за да покажат държавнически подход и национално

отговорно поведение във връзка с предстоящото българско председателство на Съвета на ЕС.

В отчет за работата на Изпълнителната комисия пред делегатите на форума, председателят на парламентарната група на ГЕРБ Цветан Цветанов заяви, че за последните 3 години членската маса на партията се е увеличила с 10 000 и в момента наброява 93 506 членове, а още 2000 души са се втели в младежкото движение. Цветанов отчете и помощта на фондациите «Конрад Аденауер» и «Ханс Зайдел» за дейността на женското движение в партията и младежката ѝ организация.

Цветанов отчете и доброто представяне на ГЕРБ в смесените региони на страната през изминалите години и изрази увереност, че на местните избори през 2019 г. в кърджалийска област ще имат и първите кметове на общини. По думите му силата на парламентарната група на ГЕРБ дава възможност за успешен 4-годишен мандат на правителството на ГЕРБ и „Обединени патриоти“.

2.2.2. Реформаторски блок

„Движение България на гражданите“ (ДБГ) - една от партиите в Реформаторския блок, избра единодушно за свой нов председател Димитър Делчев. След оставката на Меглена Кунева, Делчев изпълняваше длъжността на партиен лидер до свикването на националната конференция на партията, който по устав има право да избере легитимен председател. Новият лидер на ДБГ е роден през 1984 г. Той е юрист по образование, завършил е право в Софийския университет, има диплома по „Английско и европейско право“ от Кеймбриджкия университет, както магистратура по „Мениджмънт и бизнес администрация“

от Американския университет в България. Още през 2011 г. Димитър Делчев е съветник в кампанията на Меглена Кунева като независим кандидат за президент на Република България. През следващата година става съучредител на политическа партия «Движение България на гражданите». През 2014 г. Делчев се заклева като народен представител в 43-то народно събрание, а към момента бе заместник-председател на «Движение България на гражданите».

Димитър Делчев заяви, че основната цел пред ДБГ е изграждането на силна анти-ГЕРБ коалиция за спиране на застоя в страната. Според новия лидер на партията предсрочните избори са неизбежни, затова ДБГ трябва още от сега да започне усилена подготовка за тях. По думите му „ДБГ трябва да бъде готова за разбиването на феодалните владения на ГЕРБ, както по места, така и в национален мащаб“, като това ще бъде постигнато чрез широко обединение на демократично мислещи български граждани, партии и организации.

В края на ноември партията на бившия министър на отбраната Николай Ненчев – БЗНС, напусна Реформаторския блок и се присъедини към другия лагер вдясно – на ДСБ и „Да, България“. Към Реформаторския блок обаче се присъедини друга земеделска формация - „Обединените земеделци“, ръководена от Петя Ставрева и с почетен председател, основателката на партията Анастасия Мозер. Петя Ставрева бе евродепутат, избрана от листата на ГЕРБ през 2007 г. На изборите през 2009 г. тя бе в листата на Синята коалиция.

2.2.3. ДСБ

През изминалите месеци ДСБ засили диалога с „Да, България“ в резултат на взе-

тите поуки от изборите през март, на които двете формации се явиха самостоятелно и останаха извън парламента. Този диалог може да бъде разглеждан като начална фаза на едно бъдещо обединение. Стъпка в тази посока е инициативата „Български манифест за Европа“, която дава началото на обществена дискусия за писане на платформа, която да бъде в основата на ново дясно обединение. В инициативата се включиха четири десни партии, ДСБ, „Да, България“, „Зелените“ и ДЕОС.

На събитието евродепутатът Светослав Малинов, член на ръководството на ДСБ, отбеляза, че България е единствената страна, която след включването си в Европейски съюз е влошила драстично показателите относно върховенство на правото, демокрацията, човешките права и дори провеждането на демократични избори. Стефан Тафров, член на „Да, България“ и бивш посланик на България в ООН, заяви, че екипът на манифеста е изправен пред „едно колективно интелектуално и политическо усилие“. По думите му основната движеща сила, която тласка обществото напред, е „справедливият гняв на гражданите“. Според Тафров това обаче само не стига, а е необходима смелост и план за действие.

В своето слово лидерът на Движение „Да България“ Христо Иванов сподели, че платформата, зад която застават има за цел да върне усещането за европейската посока на България. Лидерът на ДСБ Атанас Атанасов подчерта, че още при учредяването на ДСБ основният девиз на партията е „За Силна България в обединена Европа“. По думите му 10 години след членството на България в ЕС „нито Европа е достатъчно обединена, нито България е силна“. Това означава, че основната кауза

на партията остава неизпълнена.

Според манифеста „България е бедна, проядена от корупция, със слаби институции държава“. Като приоритети са поставени на първо място образованието и здравеопазването, както и активно участие на страната в европейския дневен ред.

2.2.4. „Да, България“

„Да, България“ ще бъде една от основните формации на новото обединение в дясно, което пролича и в организираната инициатива „Български манифест за Европа“, за която стана дума вече. През последните месеци, водената от бившия министър на правосъдието Христо Иванов партия, активно работи по изграждане на местни партийни структури. Основната цел на партията е подготовката за местните избори през 2019 г., затова и изграждане на местни организации на територията на страната е приоритетна задача. През изминалото тримесечие „Да, България“ бе запомнена с няколко инициативи. Така например от партията се обявиха срещу лансираната тново идея за строеж на АЕЦ „Белене“. В края на ноември „Да, България“ призоваха за създаване на парламентарна анкетна комисия, която да провери твърденията, че е изпратена информация в Интерпол от страна на турските служби, които уличават „Булгартабак“ в контрабанда на цигари в Турция и Близкия изток.

Докладът на Европейската комисия по Механизма за сътрудничество и оценка бе оценен от „Да, България“ като голям провал за управляващите. Това е поредното доказателство, че ГЕРБ нямат желание и са неспособни да поведат истинска борба с корупцията, защото това е тема, която би засегнала фундамента на тяхното управление – а именно корупцията.

2.3. Центристски партии

2.3.1. ДПС

В началото на ноември Централният съвет на ДПС реши да започне интензивна политика за „демонтаж“ на управлението с участието на националистите. За реализирането на тази цел ДПС ще използва всички позволени демократични, политически и парламентарни средства, включително и вотове на недоверие към правителството.

Лидерът на ДПС Мустафа Карадайъ заяви, че „участието на националистите във властта е шамар в демократичното лице на България, заплахата е за стабилността на страната“. По думите му езикът на омразата и агресията са на власт, като ГЕРБ подражава на националистите като поведение и реторика. Според него демокрацията и стабилността в страната са под заплахата и това изисква спешни действия. Карадайъ допълни, че преформатирането на управлението е задължително, независимо дали е с предсрочни избори. По думите му европредседателството не може да е алиби за която и да е власт, още по-малко за власт с участието на националисти. Централният съвет на ДПС възложи на политическото ръководство на партията поставянето в дневния ред на годишното заседание на Алиансът на либералите и демократите в Европа, темата за мястото и бъдещето на Балканите по модела на българския етнически модел, превръщането на Европа, Балканите и България в зона, свободна от национализъм и радикализъм.

2.3.2. ДОСТ

В началото на ноември в разпространено отворено писмо до медиите партия ДОСТ поиска признаване на турско малцинство в България. Повод за искането на

ДОСТ е признаването на българско малцинство в Албания, което единодушно бе отбелязано в страната като голям успех за българската дипломация. Лидерът на ДОСТ Лютви Местан призова да бъдат прекратени двойните стандарти в българската политика и този така важен въпрос за българските граждани от турски произход да бъде поставен на обсъждане. Българската конституция не признава национални малцинства и групови права, като е възприет принципа, че всички граждани имат равни индивидуални права. Мнозина политици определиха искането на Местан като провокация, някои дори призоваха главния прокурор да се самосезира, за да бъде потърсена наказателна отговорност на Лютви Местан.

2.3.3. „Воля“

И през това тримесечие парламентарната група на партия „Воля“ се запомни с непоследователно политическо поведение. След като в началото на новия политически сезон през септември от „Воля“ първи заговориха за вот на недоверие към правителството, две месеца по-късно, когато БСП започна разговори с останалите парламентарни групи за инициране на такъв вот, от „Воля“ заявиха, че няма да го подкрепят. Лидерът на партията Веселин Марешки заяви, че депутатите от неговата партия ще гласуват с „въздържал се“. Той допълни, че от „Воля“ не искат да влизат в играта на БСП, за да ги „пришиват“ към тях неоснователно, тъй като само те не са били в управлението през последните години, затова виждат себе си като единствена алтернатива на статуквото.

През ноември Веселин Марешки бе обвинен от шефа на „Лукойл-България“ Валентин Златев, че осъществява дъмпинг

при продажбата на горива, за което бе сезирана Комисията за защита на конкуренцията. Златев заяви още, че над Марешки има „политически чадър“, за да може да извършва необезпокоявано своята дейност. Марешки отхвърли нападите като заяви, че той постоянно е проверяван от контролните органи и до този момент не са открити нарушения. На свой ред лидерът на „Воля“ обвини „Лукойл“, че стоят в основата на картела при горивата. А атаките към него, по думите му се дължат, именно на борбата му с картелите, което не се харесва, както на Валентин Златев, така и на управляващите.

„Воля“ заложи на пореден нестандартен ход от гледна точка на политически PR със заявеното от Веселин Марешки намерение, че неговата парламентарна група няма да влиза в парламента, с изключение на гласуването на бюджета, докато проф. Иво Христов от БСП не подаде оставка, заради изказването си, че „80% от българите са дебили“.

2.4. Националистически партии

2.4.1. Обединени патриоти

В края на октомври вицепремиерът и лидер на НФСБ Валери Симеонов бе осъден от Бургаския районен съд за използване на език на омразата. Става дума за изявлението му от трибуната на Народно събрание през декември 2014 година, в което той обяви, че ромите са се превърнали в „нагли, самонадеяни и озверели човекоподобни, изискващи право на заплати без да полагат труд, изискващи помощи по болест без да са болни, детски за деца, които играят с прасетата на улицата, и майчински помощи за жени с инстинкти

на улични кучки”. Делото за това изказване бе заведено от журналистите от ромски произход Кремена Будинова и Огнян Исаев, които бяха представлявани пред съда от Българския хелзинкски комитет (БХК).

Бургаският районен съд сочи, че изказването на Валери Симеонов е «тормоз» по смисъла на Закона за защита от дискриминация.

Симеонов е осъден да преустанови нарушението, както и да се въздържа в бъдеще от подобни приказки. В момента той е и председател на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси. Валери Симеонов заяви, че ще обжалва решението пред по-горна инстанция.

В средата на ноември отношенията между коалиционните партньори ГЕРБ и Обединени патриоти се изостриха за пореден път. Повод за това стана оставката на председателя на Народното събрание Димитър Главчев. Валери Симеонов обвини премиера Борисов, че се държи в политиката като едноличен лидер. Според лидера на НФСБ, оставката на Главчев е еднолично решение на премиера. По думите му е недопустимо в коалиционно управление по-малкият партньор да научава за оставката от медиите без това да бъде обсъдено в коалицията. Според Симеонов това е гаф, който дава поводи на опозицията да говори за еднолично управление, за неуважение към парламентаризма, твърдения, които стават все по-трудно оборими след постъпката на Борисов.

Симеонов е на мнение, че в парламентарната група на ГЕРБ има силно недоволство от поведението на Бойко Борисов, което допълнително и ненужно изостря напрежението сред управляващите. Той призова Борисов да се съобразява с коа-

лиционния си партньор, в противен случай те могат да преосмислят участието си в кабинета.

Валери Симеонов заяви, че за шест месеца правителството е свършило много работа и резултатите се виждат – икономически растеж, активна външна политика, спиране на бежанския натиск, след построяване на оградата. По думите му няма алтернатива на сегашното управление, защото БСП и ДПС не могат да бъдат такава и само затова Обединените патриоти ще направят всичко възможно коалицията да издържи, но не на всяка цена.

В края на октомври НФСБ проведе третия редовен конгрес на партията, на който единодушно преизбраха Валери Симеонов за председател. 147 делегати гласуваха “за”, без нито един против или въздържал се. Ръководството на НФСБ запази състава си, след като делегатите единодушно преизбраха Данчо Хаджиев и народните представители Валентин Касабов и Борис Ячев за заместник-председатели на партията.

С промяна в устава на партията бе създадена младежка структура на НФСБ, с оглед на увеличаване броя на младите хора в партията. Сред другите промени в устава са въвеждане на длъжността национален координатор, както и промяна на мандатността на конгреса от 3 на 4 години.

2.5. Позиции на партиите по външната и европейската политика

В края на ноември Народното събрание гласува позиция по проекта на Програма на България за председателството на Съвета на ЕС, като 154 народни представители подкрепиха позицията, нито един не беше против, а 15 депутати се въздържа-

ха. В решението е записано, че Народно-то събрание изразява принципна подкрепа за обявените приоритети в проекта на Програмата за Председателството, като споделя основните послания за консенсус, конкурентоспособност и кохезия, както и девиза „Съединението прави силата“.

В решението се обръща внимание на запазването на кохезионната политика като един от основните инструменти за постигане на икономически растеж и справедливо разпределение на средствата между държавите-членки. Утвърждаване на общата селскостопанска политика е определена като силна и адекватно финансирана общностна политика с цел гарантиране на устойчивото развитие на този важен сектор на европейската икономика.

Други основни теми, залегнали в решението, са отбрана, сигурност и миграция. Във връзка с тях парламентът настоява за постигане на съгласие за финализиране на реформата на Общата европейска система за убежище, включително с приемането на ревизиран Дъблински регламент, като се постави фокус върху прилагането на целенасочени мерки за предотвратяване на незаконната миграция и трафика на хора. Извежда се на преден план борбата с организираната престъпност и тероризма чрез осигуряване на по-добро взаимодействие и обмен на информация и данни между националните служби за сигурност, приемане на нова правна рамка за функционирането на Шенгенската информационна система. Обръща се внимание и на активната роля на България в усилията за задълбочаване на сътрудничеството и развитие на ефективна обща политика в областта на отбраната с цел повишаване на сигурността на Съюза и гражданите му.

Депутатите настояват министрите да

информират редовно ресорните парламентарни комисии за напредъка по реализацията на приоритетите на Българското председателство, а резултатите от заседанията на Европейския съвет да бъдат представяни в Народното събрание.

През изминалото тримесечие от ГЕРБ насочиха своите усилия в подпомагане дейността на правителството в подготовката за председателството, а също така в подкрепа на външно-политическите инициативи на кабинета.

Председателят на БСП Корнелия Нينو-ва се срещна с председателя на Европейския парламент Антонио Таяни по време на неговото посещение в София. Тя запозна Таяни с визията на социалистите за бъдещето на Европа и мястото на България в нея, като му представи документ, озаглавен: „Повече социална Европа в интерес на хората“, който е изработен съместно с групата на социалистите и демократите в ЕП и ПЕС. В него са изведени 5 основни приоритета:

1. ЕС- пълноценен Социален съюз. Основен акцент се поставя върху правата на европейските граждани, в противовес на интересите на корпорациите. Като тук водеща цел на Европейски съюз да станат правото на труд, достъп до образование, качествено здравеопазване.

2. България в ядрото, а не в периферията на ЕС - ясна стратегия и последователни държавни усилия за присъединяване към Шенген; равноправно участие на България в политиките за отбрана и сигурност.

3. България – активен участник, а не пасивен слушател на европейската сцена. Бъдещите общи решения в Съюза да отчитат националните интереси на отделните държави- членки.

4. ЕС, в който политиката на сближава-

не е израз на солидарност и заличаване на неравенствата между страните-членки.

5. ЕС, в който Западните Балкани да имат ясна европейска перспектива, а Черноморският регион да стане център на усилията от страна на ЕС в областта на екологията, сигурността и други сфери на партньорство с държавите от региона.

В края на ноември на заседание на съвета на Социалистическия интернационал, проведено в Барселона, лидерът на БСП, която е и вицепрезидент на организацията заяви, че левицата трябва да защитава тезата, че „ЕС може да бъде ефективен само, ако има социален дневен ред, основан на солидарност и насочен към преодоляване на неравенствата и гарантиране на равните права на всички европейци“.

В края на ноември ДПС направи предложение по време на председателството на България да бъде изработен документ в Съвета на ЕС в подкрепа на демократичните процеси в Турция и продължаване на преговорите между страната и ЕС.

3. Обществено мнение

Проучване на изследователски център Тренд, проведено в начало на ноември показва, че ГЕРБ продължава да бъде лидер в електоралните нагласи. За управляващата партия биха гласували – 21,2% от избирателите. БСП остава втора с подкрепата на 17,8% от гражданите. Следват ДПС с 6,3% и Обединени патриоти с 5,4%. Партията на Веселин Марешки „Воля“ показва най-сериозен отлив на доверие - 1,8% от избирателите биха гласували за партията, което не ѝ дава шансове за влизане в парламента. Реформаторския блок (1,8%), „Да, България“ (1,4%) и ДСБ (1,1%) показват ниски нива на подкрепа.

Доверие в правителството имат 32 на

сто от анкетиранияте. 46% вярват, че кабинетът ще изкара пълния си мандат, а пессимисти са 32%. 52 на сто са оптимисти за развитието на България, докато 39% са на обратното мнение.

Президентът Румен Радев се радва на най-широко обществено одобрение – 67%. След него е министър-председателят Бойко Борисов, харесван от 42 на сто от анкетиранияте.

4. Основни изводи и прогнози

1. В края на 2017 г. политическото напрежение в страната се изостри. Причините за това са засилената конфронтация между ГЕРБ и БСП, която доведе до поредица от скандали, оставки, взаимни обвинения. Всичко това може да има негативно въздействие върху започващото от 1 януари председателство на България на Съвета на ЕС. Успешното провеждане на председателството е основна цел на правителството и управляващото мнозинство. На това се дължи до голяма степен и външнополитическата активност на правителството, особено по отношение на политиката на Балканите, която ще бъде един от акцентите по време на българското председателство. Въпреки че на моменти се наблюдава известно напрежение между ГЕРБ и Обединените патриоти, коалицията остава стабилна.

2. През последните месеци БСП доказва, че може да бъде активна опозиция. Освен разработването на алтернативни политики, партията извади на показ редица нередности, които вкараха ГЕРБ в обяснителен режим и дори станаха повод за оставки сред управляващите. Във вътрешнопартиен план обаче продължава напрежението между лидера на БСП Корнелия Нинова и опозицията в партията, което се

видя и на проведения конгрес. Въпреки че Нинова затвърди лидерските си позиции, балансът в партията изглежда крехък и при първия по-сериозен политически трус, опозицията може да потърси реванш.

3. Извънпарламентарните партии в ляво имат слабо публично присъствие и през това тримесечие. АБВ и Движение 21 имат епизодични публични изяви, докато при партия „Български социалдемократи“ липсва каквато и да е политическа активност. Това поставя в пълна сила въпроса за тяхното политическо бъдеще. През следващата година вероятно ще има известна активизация с оглед предстоящите местни избори през 2019 г. като са възможни нови коалиции на по-малките партии в ляво. Диалогът с БСП на практика липсва, като причините за това могат да бъдат намерени в еднаква степен и в двете страни. На последните парламентарни избори, новото ръководство на БСП преосмисли коалиционната си политика, като вероятно и в бъдеще ще следва линията на по-малко компромиси и коалиране с партии, които имат незначително електорално влияние.

4. ГЕРБ претърпя няколко сериозни политически удара през последните месеци. Те показваха, че партията е уязвима при натиск от страна на опозицията, особено когато става дума за грешки или нередности, извършвани от нейни представители. Оставката на председателя на Народното събрание, втората по значимост фигура в държавната йерархия след президента, несъмнено е сериозна политическа загуба. Скандалите в ГЕРБ на този етап бързо се потушават чрез оставки, но така партията рискува да влезе в спирала от трусове, които могат да я дестабилизируют вътрешно.

5. Извънпарламентарната десница в лицето на ДСБ и „Да, България“, заедно с

други центристски формации като Зелените и ДЕОС, започна процес на обединение със стартиране на инициативата „Български манифест за Европа“. Основната цел на тези формации е да се превърнат в истинска дясна алтернатива на ГЕРБ, въпреки че на този етап социологическите проучвания показват ниска електорална подкрепа, недостатъчна за преодоляване на изборната бариера. Реформаторският блок също има претенции да бъде двигател на ново дясно обединение. Поне засега двата проекта в дясно – на „Да, България“ и ДСБ и на Реформаторския блок се развиват самостоятелно, тъй като разделителните линии, довели до разпад на Реформаторския блок в рамките на миналото Народно събрание, остават.

6. ДПС взе решение за курс за демонтаж на правителството с използването на целия инструментариум от демократични политически средства. От партията заявиха, че е неприемливо участието на националисти в управлението на страната по време на нейното председателство на Съвета на ЕС, като изходът е съставяне на ново правителство в рамките на 44-то Народно събрание или предсрочни избори. Стана ясно, че ДПС са склонни да подкрепят кабинет на малцинството на ГЕРБ, позиция която заеха още след изборите през март. Конкурентът на ДПС за гласовете в смесените райони на страната – ДОСТ поиска България да признае наличието на турско малцинство в страната. Това може да бъде разглеждано като опит на провокация, но и като „хвърлена ръкавица“ към ДПС, което не приема актуалността на подобна идея.

7. „Воля“ показва непоследователност в политическото си поведение. След като в началото на септември лидерът на пар-

тията Веселин Марешки пръв заговори за внасяне на вот на недоверие към правителството, наскоро „Воля“ заяви, че няма да подкрепя искането на БСП. Макар и най-малката по численост парламентарна група, „Воля“ може да наклони везните при ключови гласувания в Народното събрание. Затова и тези непрестанни лавирания на партията между управляващи и опозиция могат да бъдат обяснени като опит за „покачване на цената“ пред по-големите парламентарни играчи.

8. Обединените патриоти на този етап изглеждат единни и сплотени, въпреки че

се наблюдават известни нюанси в позициите на техните лидери по определени въпроси, най-вече по отношение на коалиционната политика с ГЕРБ. Най-краен в оценките си е лидерът на Националния фронт за спасение на България, Валери Симеонов, който на няколко пъти вече постави въпроса за проблеми с диалога в управленската коалиция. Тези противоречия обаче са по-скоро плод на изпуснатото напрежение, а не на системни противоречия по съществени политически въпроси и не застрашават целостта на правителството.

За редактора:

Професор, доктор на философските науки, **Георги Карасимеонов** е преподавател в Софийски университет „Св. Климент Охридски“, директор е на Института за политически и правни изследвания. От 1991 до 1998 г. е председател на Българската асоциация за политически науки.

Издател

Фондация Фридрих Еберт | Бюро България
ул. Княз Борис 97 | 1000 София, България

Отговорен редактор:
Хелене Кортлендер | Директор, ФФЕ, Бюро България
тел.: +359 2 980 9747, факс: +359 2 980 9747
<http://www.fes.bg>

Заявки:
office@fes.bg

Използването с търговска цел на всички издадени от Фондация Фридрих Еберт (ФФЕ) публикации не е позволено без писменото съгласие на ФФЕ.

Мненията, изразени в тази публикация, принадлежат на авторите и не отразяват непременно позицията на Фондация Фридрих Еберт.